

Posudek na diplomovou práci
„Levicový libertarianismus
z pozice kritické teorie společnosti“
Bc. Tomáše Haimanna

Ústav politologie, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze

Diplomová práce se zaměřuje na jeden ze směrů současné politické filosofie a politologie, konkrétně na levicový libertarianismus, který analyzuje z hlediska kritické teorie společnosti. Koncentruje se přitom především na steiner-vallentynovský druh levicového libertarianismu. Jedná se o kvalitní práci, která zkoumá dosud málo zpracované téma, jež si zaslouží větší pozornost.

Autor diplomové práce nejprve provádí komparaci různých druhů libertarianismu, hlavně srovnání základních druhů levicového libertarianismu, a přináší tak do českého kontextu nové diference. Rozlišuje především mezi levicovým libertarianismem, jenž klade důraz na substantivum v názvu tohoto směru, a mezi druhou verzí, jež je založena primárně na adjektivu v témže názvu. Ukazuje, že zatímco humanistický libertarianismus staví především na klasických libertariánských základech (sebevlastnictví, trhu atd.) a provádí pouze jejich doplnění o některé levicové prvky, druhý, reformistický druh libertarianismu adjektivum v názvu nepodceňuje a je egalitárně definován jako skutečně levicový směr, který navazuje na libertariánskou tradici. Právě v této druhé linii se nachází také steiner-vallentynovská interpretace, jež klade důraz na egalitární vlastnictví zdrojů a redistribuci a na níž se zaměřuje předložená diplomová práce. Práce navíc přináší ještě další, doplňkovou diferenciaci směrů levicového libertarianismu a otevírá tak bohatší přehled o jednotlivých interpretacích.

Z metodologického hlediska práce následuje trichotomií kritické teorie společnosti kritika-vysvětlení-normativita a při zachování jejích hlavních principů ji originálně uplatňuje při analýze svého předmětu zkoumání. Kritika se zaměřuje na hlavní proudy současné politické filosofie, vyrovnává se tedy s nedostatky levo-středového liberalismu a pravicového libertarianismu. V oblasti vysvětlení autor svoji pozornost upíná k historickému vývoji levicového libertarianismu a k jeho principům. Poté v oblasti normativity rozvíjí nejpozitivnější prvky tohoto směru, což v tomto případě znamená rozbor projektu univerzálního základního příjmu, a to jak v teorii, tak v praktické aplikaci ve dvou zemích. Jedná se o výklad s porozuměním argumentům a s jejich provázáním do strukturovaného celku. Z autorů jsou přitom nejvíce analyzováni Locke, Nozick, Rawls, Steiner a Vallentyn.

Výběr tématu diplomové práce má i velmi vhodné načasování z hlediska praktického uplatnění ideje všeobecného základního příjmu, neboť – přestože je tato idea známa již delší dobu – od ledna 2013 začala probíhat historicky dosud největší diskuse o ní, a to v ročním rámci aktivit Evropské iniciativy občanů za nepodmíněný základní příjem. Aktivita, jež zahrnují jak akademické diskuse, tak především semináře s účastí širší veřejnosti a politiků, se začaly odehrávat ve 22 zemích Evropské unie se záměrem přenést v roce 2014 hlavní diskuse na půdu Evropského parlamentu a následně dosáhnout implementace nepodmíněného základního příjmu přinejmenším v některých zemích EU.

Je obvyklé, že student čerpá ze znalostí a zkušenosti vedoucího diplomové práce. V případě předložené diplomové práce však není frází říci, že také vedoucí diplomové práce získal od jejího autora cennou inspiraci, kterou bude moci zpracovat ve svém vlastním vědeckém zkoumání. Uplatnění kritickoteoretické metodologie na levicový libertarianismus v různých ohledech přináší výzvu dosavadnímu zkoumání a vyžaduje další náležitě rozbor.

Závěrem lze říci, že autor diplomové práce prokázal, že je schopen nastudovat potřebné texty v českém jazyce i v zahraniční literatuře. Svojí prací dokázal, že je schopen myšlenky dobře koncepčně uchopit a rozvrhnout si adekvátní strukturu diplomové práce. Práce je dokladem, že zvolené téma zpracoval na kvalitní úrovni a že přináší důležité impulsy pro další bádání vybraného tématu. Splňuje požadavky, jež jsou kladeny na diplomovou práci v daném oboru. Práci považuji za výbornou a doporučuji ji k obhajobě.

Praha, 14. 6. 2013

PhDr. Marek Hrubec, PhD.